

Lucas 4:18-21 – Themadienst: hoe recht is krom?

Liturgie

Welkom

Zingen: Opwekking 461

Opwekking 687

Opwekking 350

Stil gebed

Votum/zegengroet

Zingen: Psalm 139 : 1 en 11

Gebed

Schrijvers Voor Gerechtigheid – Hoe lang nog Heer

Lezen: Lucas 4 : 14 – 21

Preek

Zingen: Opwekking 428

Geloofsbelijdenis

Zingen: Opwekking 733

Gebed

Collecte

Zingen: Opwekking 378

Zegen

Preek: hoe recht is krom?

Waar hebben we het over?

dia 1 – zwart

Onrecht is overal.

Waar mensen met elkaar te maken hebben, is onrecht.

En daarmee heeft deze dienst een enorm groot thema.

Als ik even op nu.nl rondkijk,

dan kom ik zoveel onrecht tegen.

Het doet mij niets meer.

Het is zoveel, dat ik afgestompt ben.

Een oorlog hier, armoede daar,

vluchtelingen, mensenhandel maar ook stille armoede.

Bij mij dringt het niet meer door,

want onrecht is gewoon geworden.

Daarom wil ik proberen met wat foto's onrecht wat meer gezicht te geven.

dia 2 – sloppenwijk

Dit is een redelijk willekeurige foto van een sloppenwijk.

Op het eerste gezicht denk ik:

'nou, dat valt nog best mee.'

De mensen hebben fatsoenlijke kleren aan,

en het ziet er allemaal best vredig uit.

Maar aan de andere kant:

als je kijkt naar die gebouwen, dan wordt je niet vrolijk.

Als ik in de tuin een fietsenschuur zou hebben dat in deze staat verkeert,

zou ik het direct afbreken en een nieuw schuurtje bouwen.

Mijn fiets verdient een beter plaats.

Maar dat is toch krom?!

Waarom zou mijn fiets een beter plaats verdienen dan deze mensen?

Bovendien geeft deze foto maar een fractie van de problemen weer.

De hygiëne is zeer slecht, voedsel is een probleem,

om het nog maar niet te hebben over de sociale problemen van zo'n wijk.

Vechtpartijen, moord, verkrachting, het is aan de orde van de dag.

Deze mensen verdienen een menswaardiger bestaan.

dia 3 – kinderarbeid

Door naar de volgende foto.

Drie kinderen, druk in de weer met naald en draad.

Zo te zien is het ergens in Azië.

Op het eerste gezicht vind ik dit ook geen schokkende foto.

Die kinderen zien er best gezond uit.

Toch wringt het:

kinderen horen op school te zitten.

Het zou zomaar kunnen dat deze kinderen mijn broek in elkaar zetten.

Want zij zijn nu eenmaal de goedkoopste arbeidskrachten.

Kinderarbeid wordt internationaal gezien als schending van mensenrechten,

maar ondertussen gaat het gewoon door.

dia 4 – de wallen

De volgende foto is wat dichterbij huis.

Het lijkt een gezellig grachtenstraatje in een Nederlandse stad.

Om precies te zijn: het is de Oudezijds Achterburgwal in Amsterdam.

Inderdaad, het zijn de beroemde Wallen.

Voor de vrouwen achter de ramen is het niet zo gezellig.

Vaak zijn het buitenlandse vrouwen die geen andere uitweg meer zagen.

Met een beetje pech mogen ze een groot deel van hun geld weer afdragen aan hun pooier.

En dan hebben deze vrouwen nog het geluk dat ze zichtbaar zijn.

In de verborgen prostitutie is de situatie nog slechter.

Deze vrouwen hebben geen rechten meer.

dia 5 – vluchtkerk

De laatste foto komt ook uit Amsterdam.

Het is de vluchtkerk.

Uitgeprocedeerde asielzoekers die niet naar hun eigen land terug kunnen,

brengen hier de winter door.

Zij hebben nog het relatieve geluk dat zij nog onderdak hebben.

Veel van hun lotgenoten zwerven rond op straat

of gaan van gevangenis naar gevangenis.

Waarom hebben zij dit te danken?

Wat zegt de bijbel erover?

dia 6 – Lucas 4: Jezus' missie is onrecht bestrijden

Wat zegt de bijbel eigenlijk over onrecht?

Het gedeelte dat we gelezen hebben uit Lucas 4, is wat dat betreft veelzeggend.

Dit hoofdstuk beschrijft het begin van het publieke optreden van Jezus.

Voor het eerst treedt Jezus in de openbaarheid.

Een goed moment om uit te leggen wat hij komt doen.

Je zou kunnen zeggen dat Jezus hier zijn programma, zijn missie, uitvouwt.

En wat dat dan is?

Jezus vertelt dat door voor te lezen wat de profeet Jesaja schrijft.

Armen goed nieuws brengen,
gevangen hun vrijlating bekend maken,
blinden hun zicht terug geven,
onderdrukten hun vrijheid geven,
dát is wat Jezus komt doen!

De mensen die werden geminacht, die werden uitgebuit,
aan hen wil Jezus recht doen.

Jezus wil een einde maken aan onrecht.

Aan het begin van zijn optreden, is dat wat hij duidelijk wil maken.

dia 7 – recht doen als centraal thema

Recht en onrecht is in de bijbel een heel centraal thema.

Bijvoorbeeld in de wetten die God aan het volk Israël geeft.

Kwetsbare groepen in de samenleving worden daarin beschermt.

dia 8 – Deut 24

In Deuteronomium 24 staat bijvoorbeeld:

“U moet de rechten van vreemdelingen en wezen eerbiedigen;
van weduwen mag u het overkleed niet in pand nemen.”

Weduwen, vreemdelingen, wezen: zij hebben rechten.

Overal in de bijbel komt dit terug.

Ik wil daarvan nog twee voorbeelden noemen.

dia 9 – Zach 7

De eerste is aan het einde van het Oude Testament, bij de

profeet Zacharia.

Hij schrijft:

“onderdruk geen weduwen en wezen en ook geen vreemdelingen en armen,

en wees er niet op uit om een ander kwaad te doen.”

dia 10 – Jak 1

In het Nieuwe Testament schrijft Jakobus er ook heel scherp over:

“Voor God, de Vader, is alleen dit reine, zuivere godsdienst:

weduwen en wezen bijstaan in hun nood,

en je in acht nemen voor de wereld en onberispelijk blijven.”

Ik denk dat het wel duidelijk is:

God wil niet dat er onrecht is.

Hij heeft mensen gemaakt, en als mensen onrechtvaardig behandeld worden,

dan is dat een belediging voor hemzelf.

dia 11 – rechten en plichten

Opkomen voor hen die onrechtvaardig behandeld worden,

mensen helpen die het minder goed hebben dan jij,

dat is daarom ook geen kwestie van vriendelijkheid.

Iets wat je er even bij doet als je er wat tijd of geld voor over hebt.

Nee, het gaat om ‘recht doen’.

Omzien naar de verdrukten is een kwestie van rechten en

plichten!

Daar is de bijbel heel duidelijk in.

En als er een boek is dat de basis is van het denken over mensenrechten,

dan is het de bijbel wel!

dia 12 – geen gemakkelijke weg

Maar als je daar serieus werk van maakt,

en hoe je dat doet, daar kom ik zo nog op,

dan vraagt dat behoorlijk veel van je.

De gemakkelijke weg is om gewoon je ogen dicht te doen,

en je af te sluiten voor het onrecht in de wereld.

Ik wil helemaal al die ellende van anderen horen.

Ik wordt helemaal zat van al die bedelbrieven

waar vanaf een foto een zielig kindje mij zit aan te kijken.

Gelukkig is er het oud papier.

Kiezen om onrecht te bestrijden,

is niet bepaald kiezen voor de gemakkelijke weg.

dia 13 – God zelf komt al voor mij op

Dat weet God ook wel.

God weet dat mensen altijd de neiging hebben te kiezen voor zichzelf,

voor de gemakkelijke weg.

Daarom geeft hij ook een reden om onrecht te bestrijden.

Het gebod uit Deuteronomium 24 wordt gevolgd door een motivatie:

“bedenk dat u zelf slaaf bent geweest in Egypte,
totdat de Heer, uw God, u heeft bevrijd.

Daarom gebied ik u zo te handelen.”

Niet voor jezelf, maar voor anderen opkomen,
dat kan alleen als je weet dat er iemand anders voor jou opkomt.

En dat is God!

Tegen Israël zegt God: “ik ben voor jullie belangen opgekomen,
ik heb jullie bevrijd, wees nu ook goed voor anderen.

Bedenk dat jullie je vrije leven aan mij te danken hebben,
ik heb het jullie gegeven.”

dia 14 – uitdelen wat je gekregen hebt

Alles wat ik heb, heb ik van God gekregen.

En het grootste is nog wel dat Jezus zijn leven voor mij heeft
gegeven.

Ik ben een hulpeloze die alles van God nodig heeft.

Hij zorgt wel voor mijn belangen.

Jezus heeft al zijn rechten voor mij opgegeven.

Jezus is arm geworden, om mij rijk te maken,

hij is klein geworden om mij groot te maken.

En dat geeft ruimte om uit te delen.

Om je bezig te houden met de rechten van een ander.

Wat moet je ermee?

dia 15 – wat moeten we ermee?

Maar goed, dat is de theorie.

Wat kun je in de praktijk nu doen tegen onrecht?

dia 16 – werelddorp

Wat het niet gemakkelijker maakt,

is dat wij in een hele andere wereld leven

dan de wereld in de tijd van de bijbel.

Toen was de wereld nog redelijk overzichtelijk.

In Israël wisten ze niet eens dat Nederland bestond,

dus hoefden ze zich ook geen zorgen te maken over onrecht in Nederland.

En zelfs van landen die ze wel kenden, zoals Ethiopië,

wisten ze eigenlijk niet veel.

dia 17 – oorlogsverslaggeving

De uitvinding van radio, fotocamera, telefoon, televisie en als laatste ook internet,

hebben de wereld hierin enorm veranderd.

Als in Syrië een oorlog uitbreekt,

gaan de beelden de volgende minuut de wereld al over.

Al het onrecht van de wereld wordt bij je thuis gebracht.

De wereld is een groot dorp geworden.

dia 18 – korting

Bovendien zijn we ook zelf mede verantwoordelijk voor veel onrecht.

Ik wil graag voor een dubbeltje op de eerste rang zitten.

Daarom krijgen boeren in Afrika te weinig uitbetaald voor de opbrengst van hun land,

waardoor ze naar sloppenwijken verhuizen.

Daarom naaien kinderen mijn kleding in elkaar,

want zij zijn de goedkoopste arbeidskrachten.

Is de slavernij eigenlijk wel echt afgeschaft?

Wat het ook lastig maakt,

is dat al die economische processen heel ingewikkeld zijn.

Wat kan ik voor die kinderen betekenen die mijn kleding naaien?

Ik zou het echt niet weten!

Ik kan bij een kledingwinkel wel zeggen dat ik meer wil betalen voor mijn broek,

maar daarmee komt dat geld nog niet bij die kinderen terecht.

Dan maar geen kleding meer kopen uit landen als India en Bangladesh?

Maar daarmee help je de hele economie daar ook nog om zeep...

Wat je moet doen, is dus nog best ingewikkeld.

dia 19 – belasting

En dan zou je ook nog kunnen zeggen:

in Israël moesten mensen 10% van hun inkomen weggeven.

In Nederland betalen we fors inkomstenbelasting,

en als je iets koopt betaal je ook nog BTW,

je geeft al snel 50% weg aan de belastingdienst.

Daardoor worden allemaal sociale voorzieningen in stand gehouden.

dia 20 – geen minimum

Er zijn genoeg argumenten te bedenken

om onrecht in de wereld maar gewoon te laten gebeuren.

En in die argumenten zit ook best veel waarheid.

Maar het punt is dat het er steeds vanuit gaat dat er een minimum is wat je moet doen.

Als je maar minstens zo veel geld weggeeft, dan zit je wel goed.

God werkt zo niet.

Zou God zo werken,

dan zou je je verplichtingen aan je medemens kunnen afkopen.

Dan kun je zeggen: 'ik sponsor een kindje via Red een kind, dus ik heb mijn plicht weer gedaan.'

En elke ander goed doel dat bij je aanklopt,

kun je op die manier afwimpelen.

dia 21 – je hart

Maar dat is niet Gods bedoeling.

Het gaat hem om je hart.

Ben je heftig verontwaardigd omdat er zoveel onrecht in de wereld is?

Doet het jou pijn dat niemand voor het recht van je medemens opkomt?

Kun je niet tegen zulke oneerlijkheid, omdat de ander net als jij mens is?

En dan zal het best waar zijn dat het moeilijk is

om wat te doen aan armoede in de wereld,

en dan zal het ook best waar zijn dat je via de belastingdienst al genoeg betaalt,

maar dat is geen excuus om je niet druk te maken over onrecht.

Het gaat er namelijk niet om of jij genoeg doet,

het gaat erom dat er nog veel te veel onrecht in de wereld is.

En als het je echt gaat om de ander,

en niet om het afkopen van je eigen schuldgevoel,

dan kun je niet anders dan daar iets aan te willen doen.

dia 22: wees verontwaardigd

Als er een ding is wat ik vanmiddag wil meegeven,

dan is het dat wel:

wees alsjeblieft verontwaardigd over al het onrecht in de wereld.

Maak je er maar boos over.

Sluit je hart er niet voor af.

En als je daar bent,

als je oprecht verontwaardigd bent over onrecht,

dan kun je ook gaan kijken naar wat je concreet kunt betekenen.

Dan blijf je mogelijkheden zoeken om iets te doen.

Niet zo veel als minimaal moet,

maar zo veel als je maximaal kunt.

Dan mag het ook wat kosten.

Want dat is offeren: het doet pijn.

Als je echt om de ander geeft, mag je er ook iets van jezelf voor opgeven.

Zoals Jezus zijn leven voor ons opgaf.

dia 23 – genoeg te doen

Wat je dan concreet kunt doen?

Uiteraard kun je geld geven en vrijwilligerswerk doen.

Het kan ook verder gaan:

je kunt vrienden worden met bijvoorbeeld uitgeprocedeerde asielzoekers.

En als we het daar toch over hebben:

in de Vluchtkerk zitten die asielzoekers nog veilig ver weg.

Zou je ook bereid zijn om als iemand bij jou aanklopt,

die persoon in huis op te nemen, zodat hij niet buiten hoeft te slapen?

Verder kun je goed opletten op hoe je je geld uitgeeft,

petities tegen onrecht ondertekenen,

en niet onbelangrijk: veel bidden.

Als je echt wilt, kun je heel veel doen.

dia 24 – druppel gloeiende plaat

Maar wat je ook doet, het is nooit genoeg.

Ik kan geen einde maken aan het onrecht in de wereld.

Wij samen kunnen dat ook niet.

Het is onbegonnen werk.

Dat is geen reden om er maar mee te stoppen.

Ieder mens die recht gedaan wordt, is er weer een.

God is daar blij mee.

dia 25 – gloeiende plaat voor Jezus

Uiteindelijk kan alleen God een einde maken aan het onrecht.

Wat wij doen is niet meer dan een druppel op de gloeiende plaat.

Een belangrijke druppel, maar niet meer dan een druppel.

Daarmee zijn we weer terug bij Lucas 4.

Het is de missie van Jezus om onrecht te bestrijden.

En dat blijft het.

Als hij terugkomt, zal zijn Amazing Grace een einde maken aan alle onrecht.

Amen.